

Porteføljeplan

Gjelder fra 14. mars 2025

Mat og bioressurser

Innhold

1	Utfordringer og muligheter	3
2	Om porteføljen	3
2.1	Porteføljens avgrensning	3
2.2	Finansiering	4
2.3	Utvikling av porteføljen.....	6
3	Mål for porteføljen.....	6
4	Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak	7

Om porteføljestyring

Gjennom porteføljestyring skal Forskningsrådet utvikle sin totale portefølje strategisk og helhetlig for samlet sett å oppnå [målene som regjeringen har satt for Forskningsrådet](#), etterleve [vedtektene](#) og bidra til mål og prioriteringer i [Langtidsplan for forskning og høyere utdanning](#) (LTP).

Porteføljestyrene skal, hver for seg og samlet, følge opp disse overordnede føringene og realisere Forskningsrådets [strategi](#) innenfor sine respektive porteføljeområder.

Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre og skal skape forutsigbarhet for søkere og finansierende departementer. Planen gjelder inntil det er behov for oppdatering.

Porteføljeplanen iverksettes gjennom en investeringsplan som oppdateres årlig med utgangspunkt i porteføljeanalysen. Denne analysen er basert på tilgjengelig statistikk om porteføljen og øvrig nasjonal og internasjonal FoU-innsats. Investeringsplanen viser hvordan porteføljestyret vil prioritere sine tilgjengelige midler til ulike utlysninger og andre aktiviteter. De samlede føringene i tildelingsbrev fra departementene ivaretas i investeringsplanene og gjennom andre tiltak.

Porteføljeanalysen ligger også til grunn for porteføljerapporten, som er porteføljestyrets årlige rapport til Forskningsrådets styre om egen aktivitet og porteføljens måloppnåelse. Analysen er også et viktig grunnlag for porteføljestyrets innspill til Forskningsrådets budsjettforslag og for Forskningsrådets årsrapport.

1 utfordringer og muligheter

[Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#) beskriver utfordringer og muligheter som samfunnet og forskningssystemet står overfor. LTP har tre overordnede mål: styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft og høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning og høyere utdanning. Porteføljen bidrar særlig til å oppnå de to første målene. Videre har langtidsplanen seks tematiske prioriteringer; hav og kyst, helse, klima, miljø og energi, muliggjørende og industrielle teknologier, samfunnssikkerhet og beredskap samt tillit og fellesskap. Alle prioriteringene er relevante for porteføljen, spesielt prioriteringene hav og kyst, klima, miljø og energi samt samfunnssikkerhet og beredskap. Under prioriteringen Hav og kyst beskrives kunnskapsbehov for å ivareta havet som matfat, bygge robuste marine økosystemer og biologisk produksjonsevne for å fremme bærekraftig vekst i fiskeri og havbruk og behovet for helhetlig forvaltning av havområdene, inkludert sameksistens mellom havnæringene. FNs Havforskningstiår er også viktig for prioriteringene og vil bidra til internasjonalt samarbeid. Samfunnsoppdraget på bærekraftig fôr er et nytt og viktig virkemiddel i LTP. Under prioritering Klima, miljø og energi omtaler planen behovet for en effektiv og rettferdig omstilling til et bærekraftig lavutslippssamfunn og et bærekraftig og klimatilpasset landbruk. LTP beskriver også behovet for økt sirkularitet og bærekraftig bioøkonomi. Under prioriteringen Samfunnssikkerhet og beredskap beskrives matsikkerhet og forsyningsrisiko samt globale helsetrusler som antimikrobiell resistens. Det er et mål i LTP og for porteføljen å styrke tverrfaglighet og humanistiske perspektiver.

2 Om porteføljen

2.1 Porteføljens avgrensning

Porteføljen av aktive prosjekter omfatter prosjekter som Forskningsrådet finansierer, som har midler fra EUs rammeprogram for forskning og innovasjon eller andre finansieringskilder. Forskningsrådet har ansvar for å mobilisere søkere til. Forskningsrådet kategoriserer innvilgede prosjekter i 11 porteføljer. Porteføljene kan overlape hverandre ettersom ett prosjekt kan ha flere formål og dermed inngå i flere porteføljer.

Porteføljen mat og bioressurser består av følgende tema:

Tema	Stikkord undertema	Stikkord undertema
Mat	Jordbruk, inkl jord, planter og husdyr og reindrift	Bærekraft
	Havbruk	Matsystemer
	Fiske og fangst	Èn-helse
Bioressurser	Næringsmiddelindustri	Bioøkonomi
	Skogbruk	Matsikkerhet og beredskap
	Bruk av tre	Bærekraftig fôr (inkl. samfunnsoppdraget)
	Marine ressurser	Arealer og sameksistens
	Restråstoff	Rammebetingelser og virkemidler
Tjenester og forretningsmodeller	Bioprosesser og foredling	Marked og forbruker
	Tjenester og opplevelser fra natur-, mat-, kultur- og biobaserte verdikjeder	
	Forretningsmodeller, innovasjon og entreprenørskap	

Stikkordene per undertema er eksempler, og ikke uttømmende liste.

Porteføljen består av prosjekter med alle fag og teknologier. Hovedtyngden er landbruks- og fiskerifag, teknologi og matematikk og naturvitenskap. Porteføljen har en betydelig andel tverrfaglighet.

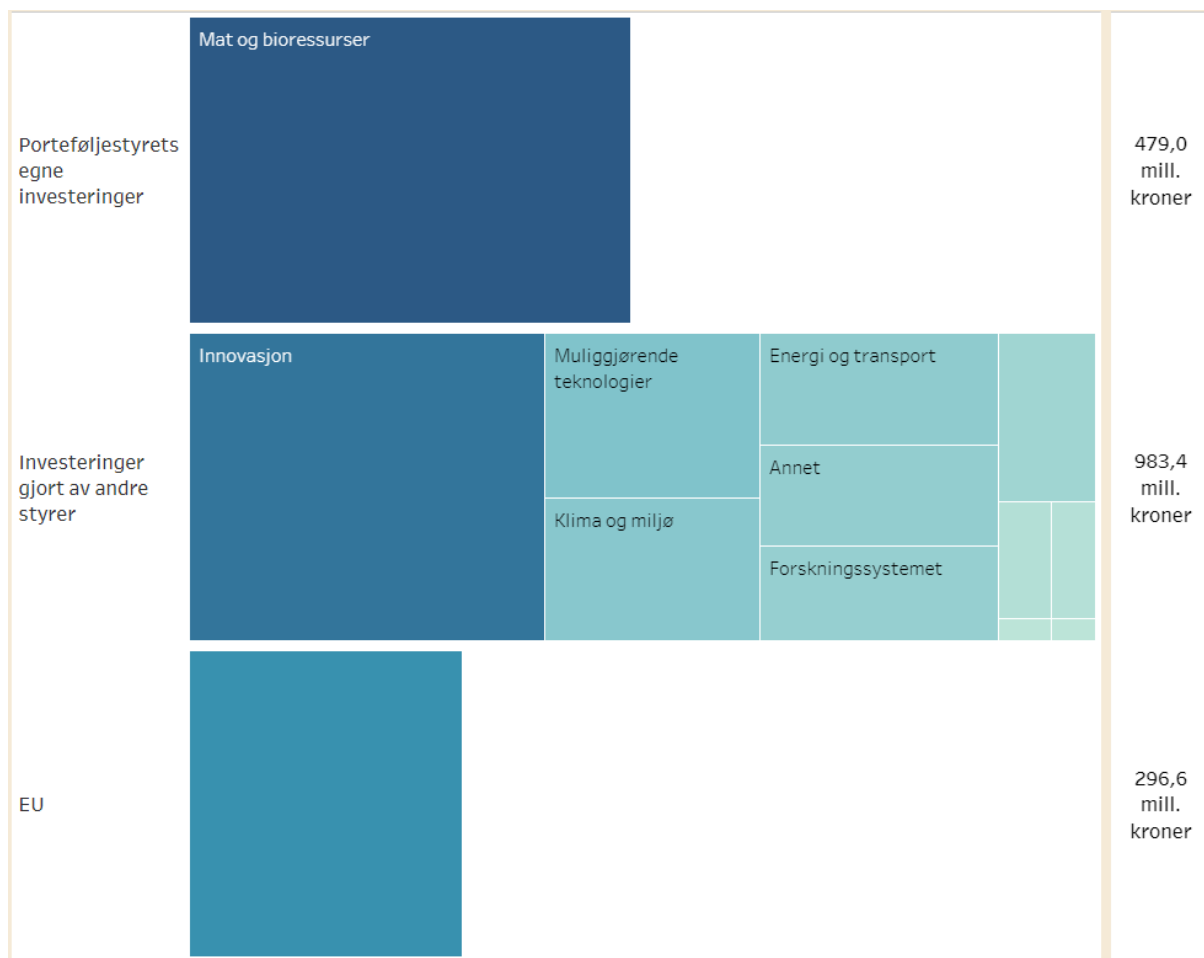
Porteføljen omfatter i 2024 bransjene fiskeri og havbruk, landbruk, skog og bruk av tre, vareproduserende industri, prosess- og foredlingsindustri, næringsmiddelindustri, miljø - næringsområde, bygg, anlegg og eiendom og reiseliv. De tre største bransjene for porteføljen er fiskeri og havbruk, landbruk og næringsmiddelindustri. Videre er det stor innsats på prosess- og foredlingsindustri samt skogbruk og bruk av tre.

Porteføljen involverer utstrakt forskningssamarbeid både nasjonalt og internasjonalt. Internasjonalt samarbeid er en forutsetning for å videreutvikle Norge som en kunnskapsnasjon og for å finne gode løsninger på mat- og bioressursutfordringer. Internasjonale aktører kan delta og få støtte i prosjekter finansiert nasjonalt, og norske aktører får anledning til å søke nordiske, europeiske og internasjonale utlysninger gjennom Forskningsrådets deltakelse i ulike nettverk, program og partnerskap.

Den samlede aktiviteten i porteføljen skal dekke grunnleggende forskning, anvendt forskning, innovasjon, utvikling og kunnskaps- og kompetansebygging. Porteføljen har per i dag en hovedtyngde innen anvendt forskning.

2.2 Finansiering

Porteføljen for mat og bioressurser var i 2023 på totalt 1759 millioner kroner (Figur 1). Av dette utgjorde den målrettede innsatsen til porteføljestyret 27 %, finansieringen fra øvrige porteføljestyrer 56 % og finansieringen fra EUs rammeprogram 17 %.

Figur 1. Finansieringskilder til prosjektene i porteføljen (2023-tall).

Det er i første rekke Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD) som finansierte forskningen knyttet til den målrettede innsatsen porteføljestyret har ansvaret for, med bidrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) og Kunnskapsdepartementet (KD). Omfang og oppdrag fra departementene varierer fra år til år. I 2024 finansierte NFD 51 % av investeringene, LMD 40 %, KLD 5 % og KD 4 %.

Utover Forskningsrådets portefølje av prosjekter innen mat og bioressurser og EUs investeringer til aktører i Norge, omtales SkatteFUNN og næringsfond av særskilt relevans for porteføljen mat og bioressurser nedenfor. Disse tallene er ikke del av figur 1.

SkatteFUNN er en rettighetsbasert ordning med skattefradrag for bedrifter i Norge. Ved utgangen av 2023 var det totalt 4829 aktive prosjekter i SkatteFUNN. Finansdepartementet estimerte et skattefradrag for disse på 3,2 mrd. kroner for 2023, hvorav 9,4% av det samlede skattefradraget knyttes til fiskeri og havbruk, 1,9% til landbruk og 0,3% til skogbruk.

Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri (FFL/JA) og Fiskeri- og havbruksnærings forskningsfinansiering (FHF) er tunge aktører innen finansiering av henholdsvis grønn og blå mat- og bioressursforskning og innovasjon. I 2023 investerte FFL/JA for ca. 320 mill. kroner og FHF for ca. 500 mill. kroner.

2.3 Utvikling av porteføljen

Porteføljestyret har et rådgivningsansvar overfor Forskningsrådets styre. I strategiske saker som budsjettinnspill, strategier, relevante høringer etc. gir porteføljestyret råd som er av betydning for utvikling og status i porteføljen for mat og bioressurser.

Porteføljestyret har ansvaret for den samlede porteføljen mat og bioressurser, og ser egne investeringer og rådgivning i sammenheng med Forskningsrådets samlede investeringer innen porteføljen. Den årlige porteføljeanalysen danner grunnlaget for porteføljestyrets årlige revidering av investeringsplan.

Porteføljestyret har ansvar for oppfølging av samfunnsoppdraget for bærekraftig fôr.

Det er et mål å sikre at nasjonale og internasjonale muligheter og finansiering samspiller godt og at det er en hensiktsmessig balanse mellom nasjonale utlysninger og deltakelse i internasjonale samarbeid. Nordisk samarbeid og EU-partnerskap vurderes som særlig relevante for porteføljen. Porteføljestyret vil også følge med på utviklingen av den EU-finansierte porteføljen, særskilt under mat, bioøkonomi, naturressurser, landbruk og miljø (rammeprogram klynge seks, se [EUs strategiske plan](#)) - der norske aktører har hatt svært god suksess de siste årene. Porteføljestyret vil også se internasjonalt samarbeid i sammenheng med Regjeringens Panoramastrategi.

Det er tematisk overlapp med særlig porteføljene for innovasjon, muliggjørende teknologier og klima og miljø. Tiltak sammen med disse porteføljene, men også andre, er relevant. Det er også aktuelt å se egne investeringer i sammenheng med forskning og innovasjon finansiert av FHF, FFL/JA og andre virkemiddelaktører, deriblant Innovasjon Norge.

3 Mål for porteføljen

Målene for porteføljeplanene er avledet av LTP og regjeringens mål for Forskningsrådet, og hvert porteføljestyre legger de mest relevante av disse til grunn for sitt arbeid. Målene skal nås både gjennom porteføljestyrets rådgiving til Forskningsrådets styre og gjennom porteføljestyrets egne investeringer. Forskningsrådet vil utarbeide felles indikatorer for alle porteføljeplanene, slik at porteføljenes måloppnåelse kan aggregeres til samlet måloppnåelse for Forskningsrådet. Følgende mål er satt for porteføljen (ikke-prioritert rekkefølge):

Mål 1: Porteføljen skal bidra til økt konkurransevne i næringslivet

Indikatorer vil bli knyttet opp mot verdiskaping i næringslivet for å sikre at porteføljen utløser innovasjon og forsterker næringslivets FoU-innsats. Fordeling mellom grunnleggende forskning, anvendt forskning og innovasjon vil vurderes, og porteføljens budsjett fordelt på bransjer og næringer over tid vil inngå. Tilgjengelig statistikk og analyser fra eksterne aktører vil også benyttes.

Mål 2: Porteføljen skal bidra til kvalitetsutvikling og fornyelse i forskningen

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av blant annet indikatorer knyttet til kvalitet av forskningen, kompetanseutvikling, samarbeid mellom forskere, norske fagmiljøers attraktivitet som samarbeidspartnere og deres gjennomslag i internasjonale utlysninger.

Mål 3: Kunnskap, kompetanse og teknologi innen porteføljen skal deles og tas i bruk

Måloppnåelse vil bli vurdert på grunnlag av blant annet indikatorer for tilgjengelighet av forskningsdata, innovasjoner og resultater, allmenrettet formidling og relevans for brukere av forskningen.

Mål 4: Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i næringsliv og offentlig sektor

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av blant annet forskningens bidrag til bærekraftig ressursutnyttelse og forskningens bidrag til å nå klimamålene for 2030 og 2050, samt ivaretagelse av miljø og natur. Måloppnåelse vurderes videre på porteføljens bidrag til endringer i offentlige prosesser for planlegging, regulering og involvering relatert til omstilling av bionæringer. Indikatorer for allmenrettet formidling vil også brukes i vurdering av måloppnåelse.

Mål 5: Porteføljen skal bidra til kunnskapsgrunnlaget for styrket matforsyningsikkerhet

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av kunnskapsgrunnlaget for økt matsikkerhet og matforsyning og kunnskapsgrunnlaget for selvforsyningsgrad og dekningsgrad av mat i Norge. Kunnskapsstatus for klimaendringer og ulik risiko knyttet til disse innen mat- og bioproduksjon, og på bærekraftig fôr og sunn og trygg mat – og nye innovasjoner på området er relevante indikatorer. Måloppnåelse vil ses i lys av publiseringer og formidlingstiltak, forskningssamarbeid innen og på tvers av fag, sektorer og mellom forskere og samfunnsaktører. Omtale av forskningen i policydokumenter indikerer også måloppnåelse, i likhet med andelen av porteføljen innrettet mot forståelse for sårbarhet og økt robusthet innen nasjonal matsikkerhet.

4 Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak

Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak gir føringer for porteføljestyrets egne fremtidige investeringer, og må – i samsvar med Forskningsrådets strategi – ta hensyn til teknologisk og vitenskapelig utvikling, eksisterende og kommende behov, gjennombrudd og analyser. Tildelingsbrevene fra departementene kan også introdusere nye tiltak.

Forskningsrådet har en rekke strategier, handlingsplaner og retningslinjer som legger rammer for denne planen (se [Forskningsrådets nettsider for forskningspolitikk og strategier](#)). Disse kommer i tillegg til porteføljestyrets egne prioriteringer og tiltak.

Følgende tiltak (ikke-prioritert rekkefølge) er felles for flere prioriteringer:

- Stimulere til samarbeid mellom fag og samarbeid med ulike aktører nasjonalt og internasjonalt
- Finansiere forskning på tidskritiske problemstillinger og mer langsiktig kunnskapsoppbygging
- Balansere spissede og brede utlysninger
- Stimulere prosjekter til å sette av midler til formidling og forskningskommunikasjon
- Finansiere forskning og innovasjon som bidrar til måloppnåelse av de globale bærekraftmålene
- Vurdere utlysninger på kunnskapsoppsummeringer

- Løpende dialog med Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri (FFL/JA) og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) for samarbeid og arbeidsdeling
- Samarbeid og dialog med virkemiddelapparatet for forskning og innovasjon, som Innovasjon Norge (særskilt BIONOVA), SIVA og ENOVA
- Bidra til at flere ideer, resultater og kunnskap blir testet ut for anvendelse
- Bidra til god utnyttelse av allerede tilgjengelig nasjonal og internasjonal forskningsinfrastruktur og gi råd om fremtidige investeringsbehov

Prioritering 1: Porteføljestyret vil styrke grunnlaget for en bærekraftig utvikling og økt omstillingsevne i norske bionæringer

Prioriteringen skal bidra til mål 1, mål 3 og mål 4.

Bioøkonomi er en helhetlig tilnærming til produksjon, foredling og resirkulering av bioressurser og muliggjør økt verdiskaping og ny næringsvirksomhet i Norge. Samfunnet står overfor utfordringer som trusler mot mat- og forsyningsikkerhet, global oppvarming med behov for klimatilpasning og -utslippskutt, geopolitiske endringer og økende interessemotsetninger i bruken av natur, areal og biomasse. Rammevilkår for næringene og endringer i forbrukeres holdninger og tillit til mat og matproduksjon har konsekvenser. Dette stiller store krav til næringene og forvaltningen av næringenes ressursgrunnlag. For å kunne ta høyde for de mest sannsynlige endringene og samtidig ha mulighet til å endre kurs på sikt er det viktig med en risikobasert tilnærming som inkluderer sårbarhet og beredskapshensyn. Tilpasninger og omstilling trengs for å sikre bærekraftig høsting og forvaltning av naturressurser, robust matproduksjon og skogbruk samt annen biobasert verdiskaping. Digitalisering og bruk av kunstig intelligens kan gi gjennomgripende effekter for bionæringer i Norge, i likhet med bioteknologi og nye metoder, som genredigering. Innovative forretningsmodeller og forståelse for lokale mattradisjoner og -kultur og naturbasert reiseliv inngår i prioriteringen samt kunnskap om forvaltning og bruk av skog og tre. Arktisk landbruk, herunder reindrift og urfolk og nasjonale minoriteters perspektiver, er inkludert. Det samme er forskning på bestander, overvåking, høsting og forvaltning av fiskeriressursene. Porteføljestyret vil prioritere forsknings- og innovasjonsinnsats som støtter oppunder næringenes omstillingsevne og forvaltningens behov for kunnskap. Samfunnsoppdraget på bærekraftig fôr til husdyr og fisk vil resultere i råd og anbefalinger til videre satsing med relevans for denne porteføljen.

Tiltak:

- Investere for en effektiv, lønnsom og bærekraftig produksjon og utnyttelse av fornybare biologiske ressurser, og tjenester basert på disse. Investeringene skal skje langs hele FoUoI-kjeden
- Investere i forsknings- og innovasjonsprosjekter som er innrettet mot klimatilpasning og reduksjon i klimagassutslipp og biobaserte systemers potensial for binding av karbon
- Investere i forsknings- og innovasjonsprosjekter som er innrettet mot energieffektivisering og bedre utnyttelse av råstoff
- Investere i forsknings- og innovasjonsprosjekter som fremmer bærekraftig fôr og fôringspraksis

Prioritering 2: Porteføljestyret vil stimulere til økt samarbeid innen norsk bioøkonomi

Prioriteringen skal bidra til mål 1, mål 3, mål 4 og mål 5.

For en styrket og framtidsrettet bioøkonomi i Norge kreves et velfungerende samarbeid innenfor og mellom verdikjeder og mellom kunnskapsmiljøer og næringene. Norge har et godt utgangspunkt med sterke kunnskapsmiljøer og innovative næringer i både blå og grønn sektor. Kunnskapsutvikling, teknologioverføring og samskaping av løsninger innenfor og på tvers av næringer og sektorer er avgjørende for videre utvikling av norsk bioøkonomi framover.

Tiltak:

- Investere i forskning og nettverk rettet mot samhandling innenfor og mellom næringer
- Investere i forsknings- og innovasjonsprosjekter rettet mot forvaltningenes kunnskapsbehov
- Stimulere til samarbeid, teknologi- og kunnskapsflyt mellom blå og grønn sektor
- Stimulere til tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid nasjonalt og internasjonalt, herunder humanistiske perspektiver
- Stimulere til mer dialog og samarbeid mellom næringer, forskningsmiljøer og forvaltning

Prioritering 3: Porteføljestyret vil styrke dyrehelse og -velferd (inkludert fisk) i norsk matproduksjon

Prioriteringen skal bidra til mål 1, mål 3, mål 4 og mål 5.

God dyrehelse og -velferd er en forutsetning for en effektiv, bærekraftig og etisk matproduksjon. Klimaendringer, ny teknologi, nye produksjons- og høstingsmetoder, nye fôrressurser og høye krav til effektiv produksjon kan utfordre dyrehelse og -velferd. Det er behov for kunnskap som både forebygger, og gir beredskap mot sykdom og skade, i tillegg til metodikk for diagnostikk og behandling. For å fremtidssikre matproduksjonen på land og i vann er det nødvendig å prioritere dyrehelse og -velferd.

Tiltak:

- Investere i grunnleggende og anvendt forskning innen dyrehelse, dyrevelferd og produksjonsbiologi, inkludert rammebetingelser
- Samarbeide med andre porteføljestyre om utlysninger rettet mot én-helse og sammenhenger mellom mat, miljø, klima og helse

Prioritering 4: Porteføljestyret vil stimulere til robuste matsystemer

Prioriteringen skal bidra til mål 1, mål 4 og mål 5.

[FN beskriver et bærekraftig matsystem](#) som «et system som leverer matsikkerhet og ernæring til alle på en slik måte at det økonomiske, sosiale og miljømessige grunnlaget for matsikkerhet og ernæring for fremtidige generasjoner ikke svekkes. Lønnsomhet sikrer økonomisk bærekraft, goder jevnt fordelt i samfunnet sikrer sosial bærekraft, og en positiv eller nøytral innvirkning på naturressursene ivaretar miljømessig bærekraft». Porteføljestyret vil stimulere til økt kunnskap om matsystemene, inkludert urfolks perspektiver, og om hvordan ulike ledd og verdikjeder interagerer. Porteføljestyret vil også stimulere til kunnskapsbasert utvikling av effektive strategier for matsystemer, herunder

tilpasninger til endringer og forebygging av stress matsystemene utsettes for. Porteføljestyret vil styrke forskning, innovasjon og løsninger for produksjon, høsting, videreforedling, distribusjon, salg, markedsføring og forbruk av mat. Dette forutsetter blant annet et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag innen agronomi, inkludert plante- og jordhelse, husdyrvitenskap, husdyrhold og reindrift, havbruk og fiskeri, avl og genetikk. Mattrygghet, sysselsetting og rammebetingelser er viktige faktorer. Et robust matsystem tar vare på naturressursgrunnlaget slik at det evner å hente seg inn etter stresshendelser. Vi trenger økt kunnskap om de beredskapsmessige, sosioøkonomiske, klima- og miljømessige virkningene matsystemene har på omgivelsene, og omvendt, og effekter for andre samfunns- og næringsinteresser. Investeringer skal gi økt kunnskapsgrunnlag for avveining av interesser og målkonflikter.

Tiltak:

- Investere i forskning og innovasjon for robuste matsystemer og robust ressursgrunnlag, i hele kjeden fra grunnleggende forskning til innovasjon
- Investere i robuste matsystemer inkludert perspektiver basert på urfolks og nasjonale minoriteters praksiser
- Investere i forskning og innovasjon rettet mot økt forståelse av drivere for matsystemenes omstillingsbehov og effekter av endringer
- Investere i forskning og innovasjon innen fiskeri, havbruk, landbruk og reindrift
- Investere i forskning rettet mot forvaltningenes og næringenes kunnskapsbehov
- Investere i teknologiutvikling og kompetanseheving for nasjonal matsikkerhet og matberedskap
- Investere i forskning og innovasjon for sunn og trygg mat

Prioritering 5: Porteføljestyret vil stimulere til rekruttering, kapasitetsbygging og kvalitet i forskningen

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 1 og mål 2.

For å finne nye løsninger på utfordringene bionæringene står overfor er det avgjørende at forskningsmiljøene har tilstrekkelig rekruttering og kapasitet, og er oppdatert på sektorenes utfordringer. Det krever åpen, grunnleggende forskning innen relevante områder for bionæringene, internasjonal mobilitet for å kunne samarbeide med de beste miljøene i utlandet og kvalitetsutvikling i forskningsmiljøene. Forskningsmiljøene må også ha tilstrekkelig kapasitet til å utføre forskningen som bionæringene og forvaltningene har behov for. Det vil kreve økt rekruttering og rettet innsats mot kapasitetsbygging.

Tiltak:

- Bidra til økt forskerrekruttering og kompetanseutvikling der det er behov
- Stimulere til samarbeid og mobilitet mellom academia, næringsliv og offentlig sektor
- Stimulere til forskermobilitet nasjonalt og internasjonalt

Prioritering 6: Porteføljestyret vil stimulere til internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 2 og mål 5.

Internasjonalt samarbeid er viktig for å være i forskningsfronten og for at Norge skal ligge langt fremme innen mat- og bioproduksjon og utnyttelse av biologiske ressurser. På mange områder utvikles de banebrytende teknologiene og løsningene utenfor Norge. Internasjonalt samarbeid er nødvendig for at Norge skal få tilgang til partnerskap, nettverk, spissteknologi, talenter og infrastrukturer for forskning, utvikling og innovasjon. Internasjonalt samarbeid er samtidig viktig for at norske miljøer kan bidra til å løse de globale utfordringene verden står ovenfor, slik de blant annet er formulert i de globale bærekraftsmålene. Tilgang til internasjonale markeder er avgjørende for nasjonal forsyningsikkerhet og verdiskaping i norske eksportbedrifter.

Tiltak:

- Delta i internasjonale utlysninger og partnerskap av strategisk interesse, herunder nordiske
- Sikre god balanse og samarbeid mellom nasjonal og internasjonal finansiering
- Stimulere til tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid internasjonalt
- Stimulere til internasjonal forskermobilitet både for tidlig karriere og på seniornivå

Prioritering 7: Porteføljestyret vil styrke kunnskap om bærekraftig bruk av areal- og bioressurser

Prioriteringen skal bidra til mål 1, mål 4 og mål 5.

Bionæringene er avhengig av tilgang på arealer og bioressurser for å høste og produsere mat og utvikle andre biobaserte produkter og tjenester. Klimaendringer, endret biologisk produksjon og nye produksjonsmetoder eller produkter vil kunne medføre endringer i arealbruk og i ressursbruk. Mange arealer kan brukes til noe annet enn i dag, som rekreasjon, vern, lagring av karbon eller utnyttelse av andre næringer. Endringer i arealbruk kan føre til interessemotsetninger, enten det er på land, i vann, til havs eller inne i fjordene. Løsninger og prosesser for god sameksistens mellom ulike interesser og løsninger for felles eller delt bruk blir derfor viktig. Porteføljen skal styrke kunnskap for å håndtere dilemmaer, eksempelvis uttak av biomasse fra skogen versus å la den stå for å binde karbon. Porteføljestyret vil prioritere å sørge for kunnskap om bærekraftig bruk av areal og av bioressurser, der hensynet til interesser som miljø, klima og natur blir balansert mot hensyn til næringsutvikling og sysselsetting.

Tiltak:

- Investere i forsknings- og innovasjonsprosjekter rettet mot bærekraftig utnyttelse av bioressurser
- Investere i forsknings- og innovasjonsprosjekter på bærekraftig bruk av arealer og sameksistens mellom ulike interesser og aktiviteter
- Investere i forsknings- og innovasjonsprosjekter om bioressursenes betydningen i samfunn, næringsliv og offentlig sektor
- Fremme kunnskapsgrunnlag for utvikling av et verdihierarki for bruk av biologiske ressurser